

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ
Vedic Literature of Ancient India

ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ ବାଜସନେୟୀ ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନ ସଂହିତା

(शुक्ल यजुर्वेद - वाजसनेयी माध्यन्दिन संहिता)
(Shukla Yajurveda - Vaajasaneyi Maadhyandina Samhitaa)

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

Editor – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡ଼ିଆ

Language – Sanskrit - Odia

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (Proofreading by)

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଶ୍ରୀ ଶେଷଦେବ ଦାଶ

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

ସଂପାଦନା

prakash@scholarshoppe.com

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଜିଲ୍ଲା ଅଧ୍ୟକ୍ଷ, ବୈଦିକ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପରିଷଦ,

ସମ୍ବଲପୁର, ଓଡ଼ିଶା

klpandajsg@gmail.com

ଶ୍ରୀ ସେଷଦେବ ଦାଶ

ପୋତାମାରି ଗଡ଼, ସାନଖେମୁଣ୍ଡି,

ଗଞ୍ଜାମ, ଓଡ଼ିଶା

sesanirbhaya@gmail.com

ପଞ୍ଜିକିଂଶା ଅପ୍ୟାୟ

॥ ଅଥଃ ପଞ୍ଚବିଂଶୋଧ୍ୟାୟଃ ॥

ଶାଦଂ ଦଦ୍-ଭିରବକାଂ ଦନ୍ତମୁଲ୍ଲେର୍ମୁଦଂ ବର୍ଷ୍ଣେସ୍ତେଗାନଧସ୍ତାଭ୍ୟାଃ ସରସ୍ୱତ୍ୟା ଅଗ୍ରଜିହ୍ୱଂ ଜିହ୍ୱାୟା
ଉତ୍ତାଦମବକ୍ରନ୍ଦେନ ତାଲୁ ବାଜଧ ହନୁଭ୍ୟାମପ ଆସ୍ୟେନ ବୃଷଣମାଣ୍ଡାଭ୍ୟାମାଦିତ୍ୟା ଶୁଶୁଭିଃ
ପଦ୍ମାନଂ ଭୂଭ୍ୟାଂ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ବର୍ତ୍ତୋଭ୍ୟାଂ ବିଦ୍ୟୁତଂ କନୀନକାଭ୍ୟାଃ ଶୁକ୍ଳାୟ ସ୍ୱାହା କୃଷ୍ଣାୟ
ସ୍ୱାହା ପାର୍ଯ୍ୟାଣି ପକ୍ଷ୍ମାଣ୍ୟବାୟା ଇକ୍ଷବୋଽବାୟାଣି ପକ୍ଷ୍ମାଣି ପାର୍ଯ୍ୟା ଇକ୍ଷବଃ ॥ ୧ ॥

ବାତଂ ପ୍ରାଣେନାପାନେନ ନାସିକେ ଉପୟାମମଧରେଶୌଷ୍ଠେନ ସଦୁତ୍ତରେଶ
ପ୍ରକାଶେନାନ୍ତରମନୁକାଶେନ ବାହ୍ୟଂ ନିବେଷ୍ୟଂ ମୂର୍ଧ୍ନା ସ୍ତନୟିତୁଂ ନିର୍ବାଧେନାଶନିଂ ମସ୍ତିଷ୍ଠେଶ
ବିଦ୍ୟୁତଂ କନୀନକାଭ୍ୟାଂ କର୍ଣ୍ଣାଭ୍ୟାଃ ଶ୍ରୋତ୍ରଂ ଶ୍ରୋତ୍ରାଭ୍ୟାଂ କର୍ଣ୍ଣୌ ତେଦନୀମଧରକଣ୍ଠେନାପଃ
ଶୁଷ୍କକଣ୍ଠେନ ତିତ୍ତଂ ମନ୍ୟାଭିରଦିତିଃ ଶୀର୍ଷା ନିରୂତିଂ ନିର୍ଜର୍ଜଲ୍ୟେନ ଶୀର୍ଷା ସଂକ୍ରୋଶୈଃ ପ୍ରାଶାନ୍
ରେଷ୍ମାଣଧ ସୁପେନ ॥ ୨ ॥

ମଶକାନ୍ କେଶୈରିନ୍ଦ୍ରଧ୍ରୁଃ ସ୍ୱପସା ବହେନ ବୃହସ୍ପତିଃ ଶକୁନିସାଦେନ କୂର୍ମାଞ୍ଜିଫୈରାକ୍ରମଣଧ
ସ୍ମୁରାଭ୍ୟାମୃଷଲାଭିଃ କପିଞ୍ଜିଲାଞ୍ଜିବଂ ଜଘାଭ୍ୟାମଧ୍ୱାନଂ ବାହୁଭ୍ୟାଂ
ଜାମ୍ବୀଲେନାରଣ୍ୟମଗ୍ନିମତିରୁଗ୍ଭ୍ୟାଂ ପୁଷ୍ପଣଂ ଦୋର୍ଭ୍ୟାମଶ୍ୱିନାବଧସାଭ୍ୟାଃ ରୁଦ୍ରଧ ରୋରାଭ୍ୟାମ୍
॥୩॥

ଅଶ୍ୱେଃ ପକ୍ଷତିର୍ବାୟୋର୍ନିପକ୍ଷତିରିନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ତୃତୀୟା ସୋମସ୍ୟ ଚତୁର୍ଥ୍ୟଦିତ୍ୟେ ପଞ୍ଚମୀନ୍ଦ୍ରାଣ୍ୟେ ଷଷ୍ଠୀ
ମରୁତାଧ ସପ୍ତମୀ ବୃହସ୍ପତେରଷ୍ଟମ୍ୟର୍ଯ୍ୟମ୍-ଶୋ ନବମୀ ଧାତୁର୍ଦଶମୀନ୍ଦ୍ରସ୍ୟୈକାଦଶୀ ବରୁଣସ୍ୟ
ଦ୍ୱାଦଶୀ ଯୁମସ୍ୟ ତ୍ରୟୋଦଶୀ ॥ ୪ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୋଃ ପକ୍ଷତିଃ ସରସ୍ୱତ୍ୟେ ନିପକ୍ଷତିର୍ମିତ୍ରସ୍ୟ ତୃତୀୟାପାଂ ଚତୁର୍ଥୀ ନିରୂତ୍ୟେ
ପଞ୍ଚମ୍ୟଗ୍ନୀଷୋମୟୋଃ ଷଷ୍ଠୀ ସର୍ପାଶାଧ ସପ୍ତମୀ ବିଷ୍ଣୋରଷ୍ଟମୀ ପୂଷ୍ଟୋ ନବମୀ
ଦ୍ୱଷ୍ଟୁର୍ଦଶମୀନ୍ଦ୍ରସ୍ୟୈକାଦଶୀ ବରୁଣସ୍ୟ ଦ୍ୱାଦଶୀ ଯୁମ୍ୟେ ତ୍ରୟୋଦଶୀ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବ୍ୟୋର୍ଦକ୍ଷିଣଂ ପାର୍ଶ୍ୱଂ
ବିଶ୍ୱେଷାଂ ଦେବାନାମୁତ୍ତରମ୍ ॥ ୫ ॥

ମରୁତାଃ ସ୍ୱାକ୍ଷା ବିଶ୍ୱେଷାଂ ଦେବାନାଂ ପ୍ରଥମା କୀକସା ରୁଦ୍ରାଣାଂ ଦ୍ୱିତୀୟାଃ ତୃତୀୟାଂ
ତୃତୀୟା ବାୟୋଃ ପୁଚ୍ଛମଗ୍ନୀଷୋମୟୋର୍ଭାସଦୌ କୁଞ୍ଚି ଶ୍ରୋଣିଭ୍ୟାମିନ୍ଦ୍ରାବୃହସ୍ପତୀ ଉରୁଭ୍ୟାଂ
ମିତ୍ରାବରୁଣାବଲ୍-ଗାଭ୍ୟାମାକ୍ରମଣଃ ସ୍ମରାଭ୍ୟାଂ ବଲଂ କୁଷ୍ଠାଭ୍ୟାମ୍ ॥ ୭ ॥

ପୁଷ୍ଟାଂ ବନିଷ୍ଠନାଃ କ୍ଷାହୀଢ଼ସ୍ମୁଲଗୁଦୟା ସର୍ପାନ୍-ଗୁଦାଭିର୍ବିହୃତ ଆଦ୍ୱୈରପୋ ବସ୍ତ୍ରିନା
ବୃଷଣମାଶ୍ୱାଭ୍ୟାଂ ବାଜିନଃ ଶେପେନ ପ୍ରଜାଃ ରେତସା ତାଷାନ୍ ପିତ୍ତେନ ପ୍ରଦରାନ୍
ପାୟୁନା କୁଶ୍ମାଞ୍ଜିକପିଣ୍ଡେଃ ॥ ୮ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ କ୍ରୀତୋଽଦିତ୍ୟେ ପାଜସ୍ୟଂ ଦିଶାଂ ଜତ୍ରବୋଽଦିତ୍ୟେ ଭସଜ୍ଞୀମୃତାନ୍
ହୃଦୟୌପଶେନାନ୍ତରିକ୍ଷଂ ପୁରୀତତା ନଭ ଉଦୟେଣ ଚକ୍ରବାକୌ ମତସ୍ନାଭ୍ୟାଂ
ଦିବଂ ବୃକ୍ଷାଭ୍ୟାଂ ଗିରୀନ୍ ପ୍ଲାଶିଭିରୁପଲାନ ପ୍ଲୀହା ବଲ୍ଲୀକାନ୍ କ୍ଳୋମଭିର୍ଗୌଭିର୍ଗୁଲ୍ଲାନ
ହିରାଭିଃ ସ୍ରବନ୍ତୀର୍ହ୍ରଦାନ୍ କୁକ୍ଷିଭ୍ୟାଃ ସମୁଦ୍ରମୁଦରେଣ ବୈଶ୍ୱାନରଂ ଭସ୍ମନା ॥ ୮ ॥

ବିଧୃତିଂ ନାଭ୍ୟା ଧୃତଃ ରସେନାପୋ ଯୁଷ୍ମା ମରୀଚୀର୍ବିପୁତ୍ରିର୍ନୀହାରମୁଷ୍ମଣା ଶୀନଂ
ବସୟା ପୁଷ୍ପା ଅଶ୍ୱଭିର୍ହ୍ରାଦୁନୀର୍ଦୂଷୀକାଭିରସ୍ନା ରକ୍ଷାଃସି ଚିତ୍ରାଣ୍ୟଙ୍ଗୈର୍ନକ୍ଷତ୍ରାଣି ରୂପେଣ
ପୃଥିବୀଂ ତ୍ୱତା ଭ୍ରମକାୟ ସ୍ୱାହା ॥ ୯ ॥

ହିରଣ୍ୟଗର୍ଭଃ ସମବର୍ତ୍ତତାଗ୍ରେ ଭୂତସ୍ୟ ଜାତଃ ପତିରେକ ଆସୀତ୍ ।
ସ ଦାଧାର ପୃଥିବୀଂ ଦ୍ୟାମୁତେମାଂ କସ୍ତୈ ଦେବାୟ ହବିଷା ବିଧେମ ॥ ୧୦ ॥

ୟଃ ପ୍ରାଣତୋ ନିମିଷତୋ ମହିତ୍ୱୈକ ଇନ୍ଦ୍ରାଜା ଜଗତୋ ବଭୂବ ।
ୟ ଇଶେ ଅସ୍ୟ ଦ୍ୱିପଦଶ୍ଚତୁଷ୍ପଦଃ କସ୍ତୈ ଦେବାୟ ହବିଷା ବିଧେମ ॥ ୧୧ ॥

ୟସ୍ୟେମେ ହିମବନ୍ତୋ ମହିତ୍ୱା ଯସ୍ୟ ସମୁଦ୍ରଃ ରସୟା ସହାଦୁଃ ।
ୟସ୍ୟେମାଃ ପ୍ରଦିଶୋ ଯସ୍ୟ ବାହୁ କସ୍ତୈ ଦେବାୟ ହବିଷା ବିଧେମ ॥ ୧୨ ॥

ଯୁ ଆତ୍ମଦା ବଲଦା ଯୁସ୍ୟ ବିଶ୍ୱ ଉପାସତେ ପ୍ରଶିଷ୍ଠଂ ଯୁସ୍ୟ ଦେବାଃ ।
ଯୁସ୍ୟ ଛାୟାମୃତଂ ଯୁସ୍ୟ ମୃତ୍ୟୁଃ କସ୍ତୈ ଦେବାୟ ହବିଷା ବିଧେମ ॥ ୧୩ ॥

ଆ ନୋ ଭଦ୍ରାଃ କ୍ରତବୋ ଯନ୍ତୁ ବିଶ୍ୱତୋଽଦକ୍ଷାସୋ ଅପରୀତାସ ଉଦ୍-ଭିଦଃ ।
ଦେବା ନୋ ଯଥା ସଦମିଦ୍ ବୃଧେ ଅସନ୍ନପ୍ରାୟୁବୋ ରକ୍ଷିତାରୋ ଦିବେ - ଦିବେ ॥ ୧୪ ॥

ଦେବାନାଂ ଭଦ୍ରା ସୁମତିରୃଜୁୟତାଂ ଦେବାନାଂ ରାତିରଭି ନୋ ନିବର୍ତ୍ତତାମ୍ ।
ଦେବାନାଂ ସଖ୍ୟମୁପସେଦିମା ବୟଂ ଦେବା ନ ଆୟୁଃ ପ୍ରତିରନ୍ତୁ ଜୀବସେ ॥ ୧୫ ॥

ତାନ୍ପୂର୍ବୟା ନିବିଦା ହୁମହେ ବୟଂ ଭଗଂ ମିତ୍ରମଦିତିଂ ଦକ୍ଷମସ୍ତ୍ରଧମ୍ ।
ଅୟମଣଂ ବରୁଣଃ ସୋମମଶ୍ୱିନା ସରସ୍ୱତୀ ନଃ ସୁଭଗା ମୟସ୍କରତ୍ ॥ ୧୬ ॥

ତନ୍ନୋ ବାତୋ ମୟୋଭୁ ବାତୁ ଭେଷଜଂ ତନ୍ନାତା ପୃଥିବୀ ତପିତା ଦୈୱୀଃ ।
ତଦ୍ ଗ୍ରାବାଣଃ ସୋମସୁତୋ ମୟୋଭୁବସ୍ତଦଶ୍ୱିନା ଶୁଶ୍ରୁତଂ ପିଷ୍ଟ୍ୟା ଯୁବମ୍ ॥ ୧୭ ॥

ତମୀଶାନଂ ଜଗତସ୍ତସ୍ତୁଷସ୍ତୁତିଂ ପିୟଞ୍ଜିନ୍ଦ୍ରମବସେ ହୁମହେ ବୟମ୍ ।
ପୁଷା ନୋ ଯଥା ବେଦସାମସଦ୍ ବୃଧେ ରକ୍ଷିତା ପାୟୁରଦକ୍ଷଃ ସ୍ୱସ୍ତୟେ ॥ ୧୮ ॥

ସ୍ୱସ୍ତି ନ ଇନ୍ଦ୍ରୋ ବୃଜଗ୍ରବାଃ ସ୍ୱସ୍ତି ନଃ ପୁଷା ବିଶ୍ୱବେଦାଃ ।
ସ୍ୱସ୍ତି ନସ୍ତାର୍ଣ୍ଣୋ ଅରିଷ୍ଟନେମିଃ ସ୍ୱସ୍ତି ନୋ ବୃହସ୍ପତିର୍ଦଧାତୁ ॥ ୧୯ ॥

ପୃଷଦଶ୍ୱା ମରୁତଃ ପୃଶ୍ନିମାତରଃ ଶୁଭଂୟାବାନୋ ବିଦଧେଷୁ ଜଗ୍ନ୍ୟଃ ।
ଅଗ୍ନିଜିହ୍ୱା ମନବଃ ସୁରତକ୍ଷସୋ ବିଶ୍ୱେ ନୋ ଦେବା ଅବସାଗମନ୍ତିହ ॥ ୨୦ ॥

ଭଦ୍ରଂ କର୍ଣ୍ଣେଭିଃ ଶୁଶ୍ରୁୟାମ ଦେବା ଭଦ୍ରଂ ପଶ୍ୟେମାକ୍ଷଭିର୍ଯଜତ୍ରାଃ ।
ସ୍ଥିରୈରଙ୍ଗୈସୁଷ୍ଟୁବାଂସସ୍ତନ୍ୱଭିର୍ବ୍ୟଶେମହି ଦେବହିତଂ ଯଦାୟୁଃ ॥ ୨୧ ॥

ଶତମିନୁ ଶରଦୋ ଅନ୍ତି ଦେବା ଯତ୍ରା ନଶ୍ଚକ୍ରା ଜରସଂ ତନୁନାମ୍ ।
ପୁତ୍ରାସୋ ଯତ୍ର ପିତରୋ ଭବନ୍ତି ମା ନୋ ମଧ୍ୟା ରୀରିଷତାୟୁର୍ଗନ୍ତୋଃ ॥ ୨୨ ॥

ଅଦିତିର୍ଦ୍ୟୌରଦିତିରନ୍ତରିକ୍ଷମଦିତିର୍ମାତା ସ ପିତା ସ ପୁତ୍ରଃ ।
ବିଶ୍ଵେ ଦେବା ଅଦିତିଃ ପଞ୍ଚ ଜନା ଅଦିତିର୍ଜାତମଦିତିର୍ଜନିତୃମ୍ ॥ ୨୩ ॥

ମା ନୋ ମିତ୍ରୋ ବରୁଣୋ ଅୟମାୟୁରିନ୍ଦ୍ର ଋତୁକ୍ଷା ମରୁତଃ ପରି ଖ୍ୟନ୍ ।
ୟଦ୍ବାଜିନୋ ଦେବଜାତସ୍ୟ ସପ୍ତେଃ ପ୍ରବକ୍ଷ୍ୟାମୋ ବିଦଧେ ବୀର୍ଯ୍ୟାଣି ॥ ୨୪ ॥

ୟନ୍ନିର୍ଣ୍ଣଜା ରେକ୍ଷସା ପ୍ରାବୃତସ୍ୟ ରାତିଂ ଗୃତୀତାଂ ମୁଖତୋ ନୟନ୍ତି ।
ସୁପ୍ରାତଃଜୋ ମେମ୍ୟଦ୍ବିଶ୍ଵରୂପ ଇନ୍ଦ୍ରାପୁଷ୍ଟୋଃ ପ୍ରିୟମପ୍ୟେତି ପାଥଃ ॥ ୨୫ ॥

ଏଷ ଛାଗଃ ପୁରୋ ଅଶ୍ଵେନ ବାଜିନା ପୁଷ୍ଟୋ ଭାଗୋ ନୀୟତେ ବିଶ୍ଵଦେବ୍ୟଃ ।
ଅଭିପ୍ରିୟଂ ଯତ୍-ପୁରୋତାଶମର୍ବତା ତୁଷ୍ଟେଦେନଃ ସୌଶ୍ରବସାୟ ଜିନ୍ଵତି ॥ ୨୬ ॥

ୟଞ୍ଜବିଷ୍ୟମୃତୁଣୋ ଦେବୟାନଂ ତ୍ରିର୍ମାନୁଷାଃ ପର୍ଯ୍ୟଶ୍ଵଂ ନୟନ୍ତି ।
ଅତ୍ରା ପୁଷ୍ଟଃ ପ୍ରଥମୋ ଭାଗ ଏତି ଯଜ୍ଞଂ ଦେବେଭ୍ୟଃ ପ୍ରତିବେଦୟନ୍ନଜଃ ॥ ୨୭ ॥

ହୋତାଧୃୟୁରାବୟା ଅଗ୍ନିମିନ୍ଧୋ ଗ୍ରାବଗ୍ରାଭ ଉତ ଶଃସ୍ତା ସୁବିପ୍ରଃ ।
ତେନ ଯଜ୍ଞେନ ସ୍ଵରଂକୃତେନ ସ୍ଥିଷ୍ଟେନ ବକ୍ଷଶା ଆ ପୃଶଧୃମ୍ ॥ ୨୮ ॥

ୟୁପବ୍ରହ୍ମା ଉତ ଯେ ଯୁପବାହାଶ୍ଵଷାଲଂ ଯେ ଅଶ୍ଵୟୁପାୟ ତକ୍ଷତି ।
ଯେ ଚାର୍ବତେ ପଚନଃ ସମ୍ବରନ୍ଧ୍ୟତୋ ତେଷାମଭିଗୁର୍ତ୍ତିର୍ନ ଇନ୍ଦ୍ରତୁ ॥ ୨୯ ॥

ଉପ ପ୍ରାଗାସୁମନ୍ତୋଽଧାୟି ମନ୍ତୁ ଦେବାନାମାଶା ଉପ ବୀତପୁଷ୍ଟଃ ।
ଅନ୍ୱେନଂ ବିପ୍ରା ଋଷୟୋ ମଦନ୍ତି ଦେବାନାଂ ପୁଷ୍ଟେ ଚକୃମା ସୁବନ୍ଧୁମ୍ ॥ ୩୦ ॥

ଯଦ୍ବାଜିନୋ ଦାମ ସନ୍ଧାନମର୍ବତୋ ଯା ଶୀର୍ଷଣ୍ୟା ରଶନା ରଞ୍ଜୁରସ୍ୟ ।
ଯଦ୍ବା ଘାସ୍ୟ ପ୍ରଭୃତମାସ୍ୟେ ତୃଣଧି ସର୍ବା ତା ତେ ଅପି ଦେବେଷୁସ୍ତୁ ॥ ୩୧ ॥

ଯଦଗ୍ନସ୍ୟ କ୍ରବିଷୋ ମକ୍ଷିକାଶ ଯଦ୍ବା ସ୍ବରୌ ସ୍ବପିତୌ ରିପ୍ରମସ୍ତି ।
ଯଦ୍ଭସ୍ତୟୋଃ ଶମିତୁର୍ଯନ୍ନଶେଷୁ ସର୍ବା ତା ତେ ଅପି ଦେବେଷୁସ୍ତୁ ॥ ୩୨ ॥

ଯଦୁବଧ୍ୟମୁଦରସ୍ୟାପବାତି ଯ ଆମସ୍ୟ କ୍ରବିଷୋ ଗନ୍ଧୋ ଅସ୍ତି ।
ସୁକୃତା ତକ୍ଷମିତାରଃ କୃଶ୍ଣହୃତ ମେଧଧି ଶୃତପାକଂ ପଚନ୍ତି ॥ ୩୩ ॥

ଯତ୍ରେ ଗାତ୍ରାଦଗ୍ନିନା ପତ୍ୟମାନାଦଭି ଶୂଳଂ ନିହତସ୍ୟାବଧାବତି ।
ମା ତଦ୍-ଭୂମ୍ୟାମାଗ୍ନିଷନ୍ନା ତୃଣେଷୁ ଦେବେଭ୍ୟସ୍ତଦୁଶଦ୍-ଭ୍ୟୋ ରାତମସ୍ତୁ ॥ ୩୪ ॥

ୟେ ବାଜିନଂ ପରିପଶ୍ୟନ୍ତି ପକ୍ବଂ ଯ ଇମାବୁଃ ସୁରଭିର୍ନିର୍ହରେତି ।
ୟେ ଚାର୍ବତୋ ମାଧସଭିକ୍ଷାମୁପାସତ ଉତୋ ତେଷାମଭିଗୂର୍ତ୍ତନଂ ଇନ୍ଦ୍ରତୁ ॥ ୩୫ ॥

ୟନ୍ନୀକ୍ଷଣଂ ମୌସ୍ବଚନ୍ୟା ଉଖାୟା ଯା ପାତ୍ରାଣି ଯୁଷ୍ମ ଆସେଚନାନି ।
ଉଷ୍ମଣ୍ୟାପିଧାନା ଚରୁଣାମଙ୍ଗାଃ ସୁନାଃ ପରି ଭୂଷନ୍ତ୍ୟଶ୍ବମ୍ ॥ ୩୬ ॥

ମା ତ୍ବାଃଶ୍ବର୍ପୁନୟାଞ୍ଜୁମଗନ୍ଧିର୍ମୋଖା ଭ୍ରାଜନ୍ତ୍ୟଭି ବିକ୍ତ ଜୟିଃ ।
ଇଷ୍ଟଂ ବୀତମଭିଗୂର୍ତ୍ତଂ ବସତ୍କୃତଂ ତଂ ଦେବାସଃ ପ୍ରତି ଶୃଣ୍ଠ୍ୟନ୍ତ୍ୟଶ୍ବମ୍ ॥ ୩୭ ॥

ନିକ୍ରମଣଂ ନିଷଦନଂ ବିବର୍ତ୍ତନଂ ଯୁକ୍ତ ପତ୍ନୀଶମର୍ବତଃ ।
ଯୁକ୍ତ ପପୌ ଯୁକ୍ତ ଘାସିଂ ଜଘାସ ସର୍ବା ତା ତେ ଅପି ଦେବେଷୁସ୍ତୁ ॥ ୩୮ ॥

ଯଦଗ୍ନାୟ ବାସ ଉପସ୍ତୁଶନ୍ତ୍ୟଧୀବାସଂ ଯା ହିରଣ୍ୟାନ୍ୟସ୍ତୈ ।
ସନ୍ଧାନମର୍ବତ୍ତଂ ପତ୍ନୀଶଂ ପ୍ରିୟା ଦେବେଷ୍ଟା ଯାମୟନ୍ତି ॥ ୩୯ ॥

ଯୁକ୍ତେ ସାଦେ ମହସା ଶୁକ୍ତସ୍ୟ ପାର୍ଶ୍ଵା ବା କଶୟା ବା ତୁତୋଦ ।
ସୁତେବ ତା ହବିଷୋ ଅଧିରେଷୁ ସର୍ବା ତା ତେ ବ୍ରହ୍ମଣା ସୁଦୟାମି ॥ ୪୦ ॥

ଚତୁସ୍ତ୍ରିଂଶଦ୍ଵାଜିନୋ ଦେବବନ୍ଧୋର୍ବଞ୍ଚୀରଶ୍ଵସ୍ୟ ସ୍ଵଧିତିଃ ସମେତି ।
ଅଛିଦ୍ରା ଗାତ୍ରା ବୟୁନା କୃଣୋତ ପରୁଷ୍ଠରୁରନୁଲୁଷ୍ୟା ବିଶସ୍ତ୍ର ॥ ୪୧ ॥

ଏକସ୍ତୁଷ୍ଟରଶ୍ଵସ୍ୟା ବିଶସ୍ତ୍ରା ଦ୍ଵା ଯନ୍ତ୍ରାରା ଭବତସ୍ତଥ ଋତୁଃ ।
ୟା ତେ ଗାତ୍ରାଣାମୃତୁଥା କୃଣୋମି ତା-ତା ପିଣ୍ଡାନାଂ ପ୍ର ଭୁହୋମ୍ୟଗ୍ନୌ ॥ ୪୨ ॥

ମା ଦ୍ଵା ତପତ୍-ପ୍ରିୟ ଆତ୍ମାଽପିୟନ୍ତଂ ମା ସ୍ଵଧିତିସ୍ତନ୍ନ ଆ ତିଷ୍ଠିପତ୍ତେ ।
ମା ତେ ଗୃଧୁରବିଶସ୍ତ୍ରାଽତିହାୟ ଛିଦ୍ରା ଗାତ୍ରାଣ୍ୟସିନା ମିଥୁ କଃ ॥ ୪୩ ॥

ନ ବା ଉ ଏତନ୍-ପ୍ରିୟସେ ନ ରିଷ୍ୟସି ଦେବାଂ ଇଦେଷି ପଥିତିଃ ସୁଗେତିଃ ।
ହରୀ ତେ ଯୁଜ୍ଞା ପୃଷତୀ ଅଭୂତାମୁପାସ୍ତାଦ୍ଵାଜୀ ପୁରି ରାସଭସ୍ୟ ॥ ୪୪ ॥

ସୁଗବ୍ୟଂ ନୋ ବାଜୀ ସ୍ଵଶ୍ୟଂ ପୁଞ୍ଚସଃ ପୁତ୍ରାଂ ଉତ ବିଶ୍ଵାପୁଷଃ ରୟିମ୍ ।
ଅନାଗାସ୍ତ୍ଵଂ ନୋ ଅଦିତିଃ କୃଣୋତୁ କ୍ଷତ୍ରଂ ନୋ ଅଗ୍ନୌ ବନତାଃ ହବିଷ୍ମାନ ॥ ୪୫ ॥

ଇମା ନୁ କଂ ଭୁବନା ସୀଷଧାମେନ୍ଦ୍ରଶ୍ଚ ବିଶ୍ଵେ ତ ଦେବାଃ ।
ଆଦିତ୍ୟୈରିନ୍ଦ୍ରଃ ସଗଣୋ ମରୁଦ୍-ଭିରସ୍ତୁଭ୍ୟଂ ଭେଷଜା କରତ୍ ।
ୟଞ୍ଜଂ ତ ନସ୍ତନ୍ନଂ ତ ପ୍ରଜାଂ ତାଦିତ୍ୟୈରିନ୍ଦ୍ରଃ ସହ ସୀଷଧାତି ॥ ୪୬ ॥

ଅଗ୍ନେ ତ୍ଵଂ ନୋ ଅନ୍ତମ ଉତ ତ୍ରାତା ଶିବୋ ଭବ ବରୁଥ୍ୟଃ ।
ବସୁରଗ୍ନିର୍ବସୁଗ୍ରବା ଅଛା ନକ୍ଷି ଦ୍ୟୁମଉମଃ ରୟିଂ ଦାଃ ।
ତଂ ଦ୍ଵା ଶୋଚିଷ୍ଠ ଦୀଦିବଃ ସୁମ୍ନାୟ ନୂନମୀମହେ ସଖିଭ୍ୟଃ ॥ ୪୭ ॥

ଋଷି, ଦେବତା ଓ ଛନ୍ଦ ବିବରଣୀ

॥ ଋଷିଃ ॥

୧-୮ - ପ୍ରଜାପତିଃ । ୯ - ପ୍ରଜାପତିଃ, ଔଦନ୍ୟ ମୁଣ୍ଡିଭଃ । ୧୦-୧୧ - ହିରଣ୍ୟଗର୍ଭଃ ।
୧୨-୧୩ - ପ୍ରଜାପତ୍ୟ ହିରଣ୍ୟଗର୍ଭଃ । ୧୪-୨୩ - ଗୌତମଃ । ୨୪-୪୫ - ଦିର୍ଘତମାଃ ।
୪୬ - ଭୌବନଆପ୍ୟଃ ଅଥବା ଭୌବନସାଧନ । ୪୭ - ବନ୍ଧୁଃ, ସୁବନ୍ଧୁଃ, ଶୁଭବନ୍ଧୁଃ ॥

॥ ଦେବତା ॥

୧-୮ - ଶାଦ ଆଦି । ୯ - ଶାଦ ଆଦି, ବରୁଣଃ । ୧୦-୧୩ - କଃ ।
୧୪-୨୩, ୪୬ - ବିଶ୍ଵେଦେବାଃ । ୨୪-୪୫ - ଅଗ୍ନିଃ । ୪୭ - ଅଗ୍ନିଃ ॥

॥ ଛନ୍ଦ ॥

୧ - ଭୁରିକ୍ ଶକ୍ତରୀ, ନିରୂତ୍ ଅତିଶକ୍ତରୀ । ୨ - (୨) ଭୁରିକ୍ ଅତିଶକ୍ତରୀ । ୩ - ଭୁରିକ୍ କୃତି ।
୪ - ସ୍ଵରାଟ୍ ପୃତି । ୫ - ସ୍ଵରାଟ୍ ବିକୃତି । ୬ - ନିରୂତ୍ ଅତିପୃତି । ୭ - ନିରୂତ୍ ଅଷ୍ଟି ।
୮ - ନିରୂତ୍ ଅଭିକୃତି । ୯ - ଭୁରିକ୍ ଅତ୍ୟଷ୍ଟି ।
୧୦-୧୧, ୨୨-୨୩, ୨୭, ୩୦-୩୧, ୪୧ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ । ୧୨, ୩୨, ୪୨, ୪୫ - ସ୍ଵରାଟ୍ ପଂକ୍ତି ।
୧୩, ୨୧, ୨୪-୨୫, ୩୨-୩୩, ୪୦, ୪୩ - ନିରୂତ୍ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ । ୧୪, ୨୬ - ନିରୂତ୍ ଜଗତୀ ।
୧୫-୧୬, ୨୦ - ଜଗତୀ । ୧୭-୧୮, ୨୯, ୩୪, ୪୪ - ଭୁରିକ୍ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ । ୧୯ - ସ୍ଵରାଟ୍ ବୃହତୀ ।
୨୮ - ବିରାଟ୍ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ । ୩୫ - ସ୍ଵରାଟ୍ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ । ୩୬, ୩୮ - ଭୁରିକ୍ ପଂକ୍ତି । ୩୯ - ବିରାଟ୍ ପଂକ୍ତି ।
୪୭ - ଭୁରିକ୍ ଶକ୍ତରୀ । ୪୭ - ଶକ୍ତରୀ ॥

॥ ଇତି ପଞ୍ଚବିଂଶୋଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ ॥

